

Posudek na diplomovou práci navrženou na uznání za práci rigorózní

Autor práce: Jakub Oraiqt

Název práce: Edvard Beneš: zahraniční politika druhého československého prezidenta a její vývoj v letech 1938–1945

Jakub Oraiqt se ve své práci snažil o důkladnou analýzu zahraniční politiky Edvarda Beneše v dramatickém období od mnichovské konference v září 1938 do konce 2. světové války. Jeho ambicí bylo „definovat vliv této politiky na poválečnou transformaci v sovětský satelit“ (s. 2). Ve středu jeho zájmu jsou proto jak teoretické Benešovy přístupy k mezinárodní politice, roli malých států mezi velmocemi či úvahy o socialismu, tak praktická politika prováděná v letech exilu na mezinárodní scéně, se zvláštním zřetelem k vývoji jeho postojů vůči Sovětskému svazu.

Autor se zdařile zapojuje do stále probíhající debaty na téma Benešovy zahraniční politiky v posledních deseti letech jeho života a zejména ve vztahu k Sovětskému svazu. Při formulování řady pronikavých závěrů se mu podařilo nesklouznout ani k paušálnímu odsudku druhého československého prezidenta jakožto hlavního „viníka“ československého začlenění do sovětského bloku, ani na druhou stranu k tolik frekventovanému nekritickému přijímání Benešových postojů a postupů jako „jediných možných“.

Autorovy vyvážené soudy jsou výsledkem důkladné analýzy rozsáhlého množství zdrojů. Vedle dostačujícího množství odborné literatury pracoval především s velkým množstvím editovaných pramenů (z důležitých edicí postrádám asi jen *Vzkazy do vlasti. Směrnice a pokyny československému domácímu odboji za druhé světové války* editora Jiřího Šolce – Praha 1996). Ocenit je třeba schopnost kritické diferenciaci mezi jednotlivými typy relevantních pramenů, jež zachycují Benešovy politické postoje (paměti a teoretizující spisy, osobní korespondence, úřední a diplomatická korespondence, záznamy diplomatických jednání, veřejné projevy).

V zásadě pozitivně hodnotím rovněž strukturu práce – s jedinou výhradou, kterou v mých očích představuje z hlediska chronologického poněkud nelogické zařazení kapitoly „Západ a boj za uznání československé vlády“ až za kapitolu „Projekt československo-polské (kon)federace“.

Práce je po jazykové i formální stránce zpracována na velmi dobré úrovni. Autor na vhodných místech zařazuje dobře zvolené citace, na literaturu a editované prameny odkazuje na správných místech. Občasné stylistické či gramatické nesrovnalosti jsme s autorem až na výjimky (chyby ve shodě podmětu s přísudkem na s. 56, 72) většinou odstranili už v rámci konzultací.

Práce je velmi dobře koncipovaná a také zdařile napsaná. Zvláště oceňuji autorův čtivý styl i schopnost důsledné logické argumentace. V rámci svého rozsáhlého tématu dokázal J. Oraiqt formulovat řadu důležitých výzkumných (pod)otázek a následně dospět k neotřelým závěrům – včetně toho klíčového, podle nějž Edvard Beneš po mnichovské zkušenosti začal pochybovat o možnosti dlouhodobého zachování československé suverenity, následně svým postupem prakticky znemožnil realizaci konceptu „mostu mezi Východem a Západem“ a „od roku 1944 je stále více patrná Benešova rezignace na československou suverenitu“ (s. 118). To jsou jistě závěry, o kterých by bylo možné vést polemiku, nicméně již samotný fakt, že je autor formuloval jakožto výsledek pramenné analýzy, jistě zaslouží ocenění. Totéž platí o jeho postřezích, jež se týkají souvztažnosti Benešových ne vždy přesných předpovědí politického vývoje a jeho proslulého optimismu (s. 11), jeho přezíravosti vůči sovětským záborům na úkor jiných malých národů středovýchodní Evropy (s. 49) atd.

Jakub Oraiqt úrovní své diplomové práce prokázal schopnost samostatné činnosti v oblasti historického výzkumu. I svým rozsahem (téměř 125 normostran) jeho práce splňuje stanovené parametry. Ze všech těchto důvodů doporučuji uznat diplomovou práci Jakuba Oraiqata jako práci rigorózní.

V Praze dne 23. 1. 2020

doc. PhDr. Vít Smetana, Ph.D.

vedoucí Oddělení globálních konfliktů a jejich důsledků

Ústav pro soudobě dějiny AV ČR, v. v. i.